

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentu 10 lei pe an

MIZERIA CONSTANȚEI

Nu credem să existe în toată țara românească un oraș mai nenorocit ca Constanța!

Oraș cu o populație de 10,000 suflete; fie-care suflet plătind, după bugetele din anii trecuți, aproape una sută lei, iar după cel în exercițiu 75 lei, dări comunale directe și indirecte, n'are absolut nimic din ce'i trebuie.

În schimbul a *dece milioane de lei*, storși de la contribuabili și cheltuiți de administrația comunală, de 22 de ani, de când am ocupat această provincie, nu s'a dat acestui oraș de cât trei clădiri publice: localul de primărie, școala primară mixtă și spitalul comunal, toate împreună valorând 400 mii lei, cât comuna este datoare actualmente către Casa de Depuneri; tot restul banilor, împreună cu 300 mii lei, deficitul ce va lăsa anul curent, i-a mistuit cheltuelile ordinare, spre gloria funcționarilor pe cari guvernele ni-I trimite direct să ne administreze.

Pot domnii Miniștri să trimită aci pe orî-ce decavat, care îl sinchisește prin București; pot impune, spre a-I satisface, orî-ce dări; Dobrogea, în special Constanța, cu al ei conglomerat etnic, este un sat fără câini, nimenea nu va dice: ham! Dobrogenii n'aũ, nu li s'aũ dat să aibă, de cât un răspuns pasiv: *emigrările în masă*, de care nu'i pasă nimănu.

Dacă comunele București, Iași, Ploești, Braila, Galați, Craiova, sau orî-care alt oraș, ar fi reușit

să impue o dare anuală, numai comunală, de 100 lei de suflet, făcând bugetele-lor de 30, 16, 4, 5 ori 6 milioane de lei cheltueli, câți locuitorii sunt, *fără a se fi transformat în 22 de ani o singură stradă măcar*, cum e cazul în Constanța, nu s'ar fi ales, într'o bună dimineață, nici praful de administrația comunală respectivă. Dar, în Dobrogea merge!

Țână când? aceasta nu se știe.

Majestatea Sa Regele zicea Dobrogenilor, în proclamația domnească de la 14 Noembrie 1878, dată din Braila, între altele:

«*Emleacul (impozit pe capitalul imobiliar din orașe și sate) temetuatul (impozitul de 3% asupra lucrului agricultorilor și meșteșugarilor), impozitul asupra chiriei cărciumelor, cafelelor, băcăniilor, hanurilor, toate aceste se vor preface, de la 1 Ianuarie 1879, într'o dare bănească mai ușoară și mai dreaptă;.....*»

Cât de departe suntem acum! De la o liră, patenta de cărciumar d. es., până la taxele actuale de licență, proporționalul de 20% asupra chiriei, plus acsizele, plus 100 lei de suflet, dări comunale, fără a se fi schimbat o piatră din ce era pe vremea turcească, e o distanță seculară!!

Toate lucrurile s'aũ seumpit în mod îngrozitor. Un exemplu dintr'o mie.

Zahărul s'a urcat la 120 bani chilogramul, în loc de 60 bani ocaua, cu cât se vinde la Bulgaria și Constantinopol.

O duzină de chibrituri, compusă din 1200 bețe, costa pe vremea aceia 25 bani, și astăzi o

duzină de aceleași chibrituri, compusă numai din 840 bețe, costă 1 leu și 20 bani.

Câtă deosebire! și fără nimic în schimb!!

Conducătorii Statului Român nu s'aũ îngrijit de nimic ce poate face fericirea poporului dobrogean, ci numai de înlesnirea comerțului spre Orient al Europei Centrale, prin Dobrogea.

Că vre o petiție către un mare autocrat ar fi circulat prin Tulcea, orî că această petiție — născută din fapte ca acelea ce aũ făcut disperarea unui mare și vechi negustor în Tulcea, Caravelas, ni se pare — ar fi făcut turul Dobrogei, — de asemenea lucruri nimenea nu 'și-a dat seamă, cum nu se dă nici astăzi, când o nouă ediție a aceluși caz e pe buzele tuturor Constanțenilor.

De când există orașul Constanța el n'a fost într'o stare mai mizerabilă ca acum.

Bine-voiască d-l Ministru de Interne, C. Olănescu, pe care'l cunoaște toată Constanța, ca bărbat destul de judițios și serios, să vie numai pentru o zi la Constanța, și va *vedea și auzi*, — despre administratorii pe cari predecesorul d-sale i-a pus în capul orașului — lucruri de care va rămănea uimit.

Nu putem, și nu vrem să dicem mai mult, până ce d-l Ministru de Interne va găsi timpul să se ocupe odată și de interesele acestui oraș.

DOMENIUL STATULUI IN DOBROGEA

I

Regimul forestier

Deși au trecut 22 ani de la încorporarea Dobrogei la Patria-mună, încă nu s'au stabilit bazele după care e a se administra domeniul Statului în Dobrogea.

Regimul forestier, atât cel moștenit de la turci, continuat de administrația provizorie rusească, care a dăinuit, până la 1884, și care consta în exploatarea directă a întregului pădurilor de către cumpărători, pe baza unor tarife de prețuri, — cât și a cel urmat de atunci și până acum, anul acesta, prin deschiderea în fiecare ocol silvic a mai multor *guri de păduri*, așa numite *parchete*, — cari în realitate erau numai pe hârtie, de fapt continuându-se a se exploata întregul pădurilor — au dat rezultate cât se poate de negative atât din punctul de vedere financiar cât și a cel al economiei silvice, prin faptul că nu se putea marca ce era de vândut, ci se alegea, tăia și exploata numai ce era bun și ales în pădure, lăsându-se brăcurile pe loc, pe seama proprietarului, Statul; fiind imposibilă constrângerea cumpărătorilor la deosebirea materialului după categorii sau vârste, sau la radierea locului, cum cer cele mai elementare regule de exploatarea unei păduri.

Experiența continuelor insuccese a condus, deși așa de târziu, la schimbarea regimului păduresc în Dobrogea. S'au scos anul acesta, în licitație mai multe parchete, în diferite regiuni ale părții păduroase, cari în parte au fost arendate și predate exploatarei.

Vom vorbi altă dată despre acest nou regim; acum fiind inoportun, prea târziu, spre a se putea întrevedea vre-un folos din observațiile ce suntem hotărâți a face.

Regimul domeniial

În regimul domeniial propriu-zis, al pământurilor Statului, împrăștiate în lung și lat, peste toată suprafața Dobrogei, transformă-

riile au fost aproape anuale; când administrarea bunurilor Statului fiind dată în seama primarilor când în a perceptorilor fiscali, când în seama ambilor acestor agenți ai Statului, constituiți în comisiune cu agentul silvic al ocolului, însărcinat în deosebi cu verificarea declarației și controlul, până în anul 1890, când, în baza regulamentului regiilor, întocmit de regretatul Gr. G. Păucescu, fost Ministru al Domeniilor, toate bunurile rurale au fost date în directă administrare a agenților silvici ai Statului, în număr de 27 în toată Dobrogea.

Acești agenți au făcut să crească veniturile acestor bunuri la aproape un milion lei, peste îndoit din ce era până atunci, pe aceeași suprafață de prisoase, rămase Statului după ultimele parcelări.

De atunci și până acum se urmează acest sistem, dar cu mai puțin de jumătate din numărul agenților superiori, șefi de ocoale silvico-domeniale, cărora în schimb s'au dat succesiv brigadierii, ajutoari pentru administrarea acestor bunuri.

Ne vom ocupa în numerile viitoare în special de *cestiunea domeniială*, după cum am făcut-o la 1889, prin studiul publicat în revista *Dobrogea*, în urma căruia s'au dărimat toate reglementele domeniiale de până atunci; reluând și susținând cestiunea înființării în Dobrogea a unei *Direcții a bunurilor Domeniale*, asupra căreia am mai scris, acum unei ani, mai multe articole în acest ziar, și care credem noi, ar putea face să se îndoiască încă odată veniturile Statului din aceste bunuri.

Regimul apelor

S'a înființat acum 7 ani *Regia Pescăriilor*, de domnul P. P. Carp, fostul Ministru al Domeniilor și actual Președinte al Consiliului de Miniștri, care însă nu va da rezultatul la care s'a ținut, dacă nu i se atașează, fie pe calea unei concesiuni oare-care, și diferitele industrii de fabricarea conserveilor de pește, și nu se înlesnește traficul cu acest produs, atât de abundent al apelor dobrogene.

Regimul minier

În exploatarea diferitelor mine-reuri ale Dobrogei, — să ne grăbim a spune, — să procedeză cu cea mai mare lăcomie, și: *lăcomia mănâncă omenia*.

După numirea și instalarea lor, diferiții agenți ai acestui serviciu, ori unde au vădit un zid ce părea nou, la locuințele rurale, puneau pe locuitori la taxe grele, de unde nu, proces! la decii și sute de locuitori. Numai în acest chip se esplică veniturile carierilor disproporționat de mari, pe anii trecuți.

Lăcomia a fost și mai nemăsurată, mai frapantă, în exploatarea regulate.

Pe lângă toate carierele scoase în licitație și arendate — lipit de perimetrul arendat se mai dedea și o concesiune, pe termen de 20—25 ani, plus câte-va *permisuri* pe același șir de dealuri, la diferiți amatori; astfel că, arendașul adevărat plătea tot-deauna arenda și minimul obligator, după contract, de giaba, nefiind în stare a concura cu vecinii săi concurenți cari n'aveau nici o altă obligație de garanție, arendă, dobândi de întârziere, minim, patentă, decimi, oameni de control etc., ci o simplă taxă pe metrul cub, și nimic alt.

Aceste procedări, pe de o parte cu arendașii de bună credință, pe de alta cu locuitorii din sate, nedepriși cu asemenea taxări pe piatra strânsă, mai cu seamă cu acei căror legea proprietății din 1882 le dedea gratis materialul de construcții, au făcut pe exploatarea de meserie și pe sătenii să caute a descoperi și pune în valoare carierele particulare, berechet în Dobrogea, lăsând pe Stat să-i scadă poate la zero veniturile sale din carierele de piatră și var.

Din aceste împrejurări, la cari au mai contribuit, cât pentru anul trecut, și criza agricolă, Statul va suferi o pierdere destul de îndelung simțitoare; care nu se va remedia, în viitor, de cât prin o practică serioasă și conștientă a legii minelor; desființându-se toate concesiunile, multe la număr, date contra spiritului art. 6

din regulamentul respectiv, pentru carierile *aparente*, și prin interdicerea permisurilor într'o rază oare-care a perimetrului odată a-rendat.

Ne vom ocupa, după putere, de fie-care din aceste regimuri, criticând neajunsurile ce observăm în practica lucrurilor, și propunând ameliorațiunile ce credem necesare, cum am făcut-o și cu alte studii ce am publicat în coloanele acestui ziar, de zece ani încoace, fără privire la faptul că alții s'au folosit tot-deauna de silințele ce ne-am dat.

Vom începe cu *regimul domenal*, ca cel mai de actualitate.

P. Grigorescu

Informațiuni

Cea mai întâiu și mai *sensatională* noutate, pe care trebuie să o comunicăm lectorilor noștri este că Prefectul județului d. D. State a demisionat de la 20 Decembrie și că Ministerul n'a avut timp a se ocupa de această demisie până în ceasul în care scriem aceste rânduri.

Constatăm cu mult amar în suflet că de 7 luni de zile n'avem prefect și că de când cunoaștem Constanța n'a fost aci o destrăbălare mai mare ca acum.

Sâmbăta viitoare va avea loc, la reședințele plășilor, alegerea consilierilor județieni de către delegații ce sunt aleși și numiți de consiliile comunale, câte 3 din fie-care comună, și 5 din comuna de reședință Constanța, notabili Căpitan Nestor Marinescu, Gh. Șerbănescu, Maleoci-Petrescu, D. Bărbulescu și Căpitan I. Niculescu.

Cu toată silința ce ne-am dat pe lângă oficiali, pe lângă foștii membrii ai Consiliului județian, pe lângă însuși fostul Președinte al Consiliului, d-l C. Pariano, nu cunoaștem numele candidaților recomandați ai administrației, — căci aceștia se aleg tot-deauna — și dar nu putem prognostica nimic asupra noului consiliu.

Regretăm un lucru, că n'am fost ascultați în sfatul amical ce

am dat administrației de a profita de experiența trecutului: să se fi consultat elita județului, înainte de a se fi fixat candidaturile, lucru ce știm absolut că nu s'a făcut până acum și nu mai e timpul a se face; — De se va fi făcut vre-un conciliabul, el n'a putut avea loc de cât între funcționarii prefecturii, ceia-ce ar fi de 3 ori regretabil.

La comuna de reședință în Constanța, lucrurile au ajuns într'o fază necunoscută până acum Constanțenilor. Casa comună fiind cu desăvârșire sleită, de mult, și deja 166,000 lei, mandate în suferință, iar lefurile gardiștilor nepăiite încă pe Decembrie; lefegii de la comună neputându-și sconta lefurile pe 3, 6 sau 9 luni, cum s'ar putea face la o instituție de sine stătătoare, cum ar fi de exemplu Teatrul Național din București, au pornit asupra pieței.

Se vorbește în public de împrumuturi de mii de lei, la furnisori, antreprenori, și *supuși streini*, amenințați de un demnitar al comunei, cum a fost cazul cu Caravelas, fapt destul de cunoscut în Tulcea. — Pentru prima oară e chemat parchetul să se amestece în afacerile și furniturile comunei.

Am rugat într'un număr trecut, pe care l'am trimis tuturor d-lor Miniștrii, în plic, să se ocupe de afacerile Constanței, și a trecut o lună de zile, fără să vedem nimic.

Dacă prefect nu e — conjurăm pe d-l C. Olănescu, fostul membru în Comisiunea de parcelare a Dobrogei, să acoarde un minut de atențiune celor ce scriem: să numească o anchetă asupra celor ce se vorbesc și se petrec la Comuna Constanța. Știm câtă ocupație are acum d-l Ministru de Interne cu afacerile generale ale țării, împreună cu toți cei-alți domni miniștrii, dar e păcat de Dumnezeu și de oameni, să nu se acorde o oră de atențiune acestui oraș. Ar fi chiar vremea, după 7 luni de absență a șefului de județ.

Repetăm și aci cu cea mai mare amărăciune: *nici-odată mizeria ad-*

ministrativă n'a fost mai mare ca acum în orașul Constanța.

La «Clubul Tinerimei» au ținut până acum conferințe, d-nii: Virgil Andronescu, D-r Tălășescu și Protoiereul Gh. Rădulescu.

La câte-și-trele ședințele au asistat aproape toți d-nii membrii ai Clubului, mare parte cu doamnele și alți membrii ai familiei. Subiectele au fost dintre cele mai bune alese și bine tratate. În curând se vor organiza și serate dansante, Clubul prosperând din ce în ce.

Rugăm pe d-nii abonați să scuze neaparițiunea jurnalului în trecut-le două Duminici, fiind împiedecați de circumstanțe independente de voința noastră.

Primim de la d-nul Gh. Șerbănescu proprietar urban în Constanța o scrisoare de mulțumire și admirație pentru frumosul Club Militar construit sub auspiciile d-lui General Candiano-Popescu, căreia nu'l putem face loc în întregime lipsindu-ne spațiul, — D-l Șerbănescu, mai pledează în această scrisoare, pentru facerea unui bulevard între Club și orașul nou, spre a dispărea murdăriile de pe acel meșdan; ceia-ce ar fi foarte de dorit, spre asanarea și înfrumusețarea orașului.

Aflăm cu plăcere că d-nul N. Simionescu, judecătorul de Instrucție pe lângă Tribunalul local a fost decorat de d-nul Ministru al Justiției, cu ordinul *Steaua României*. De când scriem acest jurnal nu ne aducem aminte să fi putut înregistra vre-o distincțiune mai meritată ca aceasta.

Toate felicitările noastre simpaticeului magistrat.

Un proces de presă e pendinte la Parchetul local, al d-lui Sighet, pentru calomniile aduse inginerului șef al județului, d-nul I. Bănescu, prin ziarul *Adevărul*. Uf! proces de presă!! L'am avut și noi mai acum doi ani, cu un onorabil furnisor de ai comunei Constanța,

și încă grav de tot; de vreme ce procurorul găsisse de cuviință să facă și apel contra ordonanței care ne achita.

Dividentele la acțiunile Băncii de Scont din Constanța, pe anul trecut, saū stabilit la 10 lei de acțiunea de 100 lei, cari se vor plăti acționarilor după aprobarea bilanțului de cătră adunarea generală, în Martie.

Publicăm mai la vale un anunț al Băncii de Scont, adresat economilor de vite, asupra căruia atragem toată atențiunea celor interesați, sfătuindu'i să contracteze afaceri cu această instituție, menita a'i scăpa din ghiarele speculanților ordinari.

Aflăm de la un prietin, care a primit o scrisoare din Petersburg, că Gh. Hrisicos va fi în curând estrădat, toate formalitățile fiind deja îndeplinite.

Din Țară

Vacanțele parlamentare espirând la 10 Ianuarie, Camerile și-au reluat activitatea, ocupându-se cu reforma administrativă și noul proiect de impozite.

D-l Prim-Ministru P. P. Carp a fost în străinătate pe timpul acestor vacanțe, unde a fost primit, invitat la mesele împărătești și decorat de Impărații Austriei și Germaniei, cu cele mai înalte ordine din Statele respectiv. Intervievat de reporterii gazetelor din cele două capitale germane, a răspuns că în conflictul cu Bulgaria, dacă guvernul român nu va căpăta cuvenita satisfacție, va rupe relațiile cu Bulgaria, iar în politica internă dacă Camerile nu'l vor primi proiectele de impozite, se va retrage de la guvern.

Opoziția liberală face întruniri de protestare contra noilor impozite în toată țara, împreună cu așa dișii socialiști. — Nu înțelegem de loc pe acești din urmă,

întru cât noile impozite privește mai cu seamă pe burghezime, impozitul mobilier și cel comolimentar. — Ce-a mai rămas din programul socialiștilor? distrugerea proprietății funciare? Sunteți niște politiciani ordinari, răi, Domnilor Socialiști!

Regina Angliei și Impărăteasă a Indiilor *Victoria* murind Marți la 9 Ianuarie, în etate de 82 ani, după o domnie de 64 ani, s'a suit pe tronul Angliei, *Printul de Galles*, sub numele de **Eduard al 7-lea**, bărbat în etate de 60 de ani, unchiul Principesei Maria a României.

† Sâmbătă la 13 curent orele 5 dimineata, a încetat din viață în noul saū Palat aurit, din București, venerabilul bătrîn **Printul Grigorie M. Sturdza**, în etate de 80 ani, fiul fostului Domn al Moldovei **Printul Mihail Sturdza**.

Toată Constanța a fost emoționată la aușul acestei triste vești, știind pe primul nobilul ei oaspe, de toate verile, atât de voinic și viguros, că toată lumea credea că va trece cel puțin peste o sută de ani. S'a dat mai multe depeși de condoleanțe Domniței în numele mulțimei ajutate de marele filantrop.

BANCA DE SCONT DIN CONSTANȚA

AVIS

În dorința de a veni în ajutorul economilor de vite, Consiliul de Administrație al acestei Bănci a hotărît a primi în comision lână în următoarele condiții:

- 1). Se va avansa 70% din valoarea lânei înmagazinată la Bancă cu procente de 12%.
- 2). Banca își ia îndatorirea de a vinde lâna lăsată în comision cu prețul cel mai avantajos în înțelegere cu proprietarii ei.
- 3). Pentru operațiunile de vânzare Banca va percepe un comision de 1% oșebit de spesele de magazinagiū și predare, cari nu vor fi mai mari de 50 bani la 100 lei din prețul lânei.

Banca va avansa bani și înainte de predarea lânei, cu începere chiar de acum, însă numai până la 50% din valoarea declarată a lânei ce se va trimite în urmă în comision și pe baza unui act de împrumut autenticat de Trib. Constanța.

Toți cari vor voi a lua, în aceste condiții, bani de la Bancă sunt rugați a ne încunoștiința cât s'ar putea mai curând.

Odată cu cererea de împrumut ni se va presenta și un certificat din partea Primăriei respective, constatând numărul oilor ce posedă fie-care împrumutat.

Director, **LUCA IONESCU**. Adm. Deleg. **M. SOICIU**

SPECIALITĂȚILE

Farmacistului Ion Berberianu — Constanța

Goudron China Berberianu. Cunoscut fiind de tătă lumea, atât efectele sigure ale goudronului în afecțiunile organelor respiratorii, cât și acele ale cōjei de china în contra maladiilor cari produc slabirea organismului, este natural ca *Goudronul China Berberianu*, adică medicamentul ce conține atât principi, activi al goudronului cât și ai cōjei de china, să fie remediul cel mai sigur ce se poate întrebuiința în contra *tusei, catarheler bronchiale și devesică, bronchitei, astmei etc.*; Sticlă 2 lei 50 b.

Prafuri contra guturaiului «Berberianu». Fac că prin simplă prisarea lor, guturaiul cel mai rebel să înceteze. Cutia 1 leū.

Hârtie chimică Berberianu. Este cel mai bun emblastru ce se pōte întrebuiința contra tuturor durerilor reumatismale ca: durerea de mijloc și de spate, dureri de siale, podagra, dureri de iritațiuni ale pieptului, nevralgii etc.; asemenea se mai pōte întrebuiința cu succes la *arsuri, bōle de rinichi, strivituri, degerături, boale scrofuloase, scrintituri etc.* Ruloul 1 leū.

Utura de pește de Norvegia prōspētă de anul acēstă se vinde cu 4 lei (albă) și 3 lei 50 bani (galbenă).

Un bogat asortiment de *Parfumerie* și *Săpunarie* străină și indigenă.

Deposit central:

Farmacia BERBERIANU — Constanța

La TIPOGRAFIA «AURORA» se găsește de vânzare:

Interogatoriū pentru supuși străini și toate imprimatele necesare autorităților.

Asemenea se găsește de vânzare **Borderouri de obor** cu 60 bani carnetul.